

Równość i nie dyskryminacja

Fundusze Europejskie
dla Śląskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Województwo
Śląskie

Jakie wartości są dla Was ważne w pracy z drugim człowiekiem?

Fundusze Europejskie
dla Śląskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Województwo
Śląskie

DEFINICJE I FORMY DYSKRYMINACJI

Fundusze Europejskie
dla Śląskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Województwo
Śląskie

Czym jest dyskryminacja?

Dyskryminacja – nierówne traktowanie osoby ze względu na cechę chronioną, które powoduje uszczerbek w dostępie do praw lub usług.

Źródło: Ustawa o wdrożeniu niektórych przepisów UE w zakresie równego traktowania, art. 3.

Rodzaje dyskryminacji

Rodzaje:

1. Dyskryminacja bezpośrednia
2. Dyskryminacja pośrednia
3. Molestowanie
4. Zachęcanie do dyskryminacji
5. Mobbing (w zatrudnieniu)

Cechy chronione prawem

Przykłady cech chronionych:

WIEK

PŁEĆ

STATUS MAJĄTKOWY

RASA LUB POCHODZENIE
ETNICZNE

RELIGIA LUB
ŚWIATOPOGLĄD

ORIENTACJA
SEKSUALNA

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

Fundusze Europejskie
dla Śląskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Województwo
Śląskie

Dyskryminacja w liczbach: UE i Polska

1 na 3 kobiety w UE doświadczyła przemocy.

18% Polaków zagrożonych ubóstwem
lub wykluczeniem.

Polska zajmuje 18. miejsce
w Gender Equality Index 2024.

OBOWIĄZUJĄCE PRZEPISY PRAWA KRAJOWEGO I UNIJNEGO

Fundusze Europejskie
dla Śląskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Województwo
Śląskie

Podstawy prawne w Polsce

Konstytucja RP:

- art. 32 – zasada równego traktowania
- art. 33 – równość kobiet i mężczyzn
- Ustawa o wdrożeniu niektórych przepisów UE w zakresie równego traktowania (2010).
- Kodeks pracy – zakaz dyskryminacji w zatrudnieniu (art. 183a–183e).

Podstawy prawne w Unii Europejskiej

Karta Praw Podstawowych UE:

- Art. 21 – zakaz dyskryminacji
- Art. 23 – równość kobiet i mężczyzn

Dyrektywy UE:

- Dyrektywa 2000/43/WE – równość rasowa
- Dyrektywa 2000/78/WE – równość w zatrudnieniu
- Dyrektywa 2023/970 – przejrzystość wynagrodzeń

Prawo a praktyka: Wnioski z Polski

Problemy wskazane przez Rzecznika Praw Obywatelskich:

- Niepełna znajomość praw przez społeczeństwo.
- Trudności w skutecznym dochodzeniu roszczeń.

Wskaźniki:

- 33% Polaków uważa, że osoby starsze są traktowane gorzej.
- 27% Polaków dostrzega dyskryminację osób z niepełnosprawnościami.

Ćwiczenie praktyczne – Praca w grupach „Rozpoznaj przepisy”

Fundusze Europejskie
dla Śląskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Województwo
Śląskie

Cel ćwiczenia:

- Praktyczne przećwiczenie umiejętności **rozpoznawania dyskryminacji i wskazywania podstaw prawnych** (polskich i unijnych).
- Powiązanie teorii z realnymi sytuacjami.
- Rozwijanie pracy zespołowej i argumentacji.

STEREOTYPY, UPRZEDZENIA I ICH WPŁYW NA PRAKTYKĘ ZAWODOWĄ

Fundusze Europejskie
dla Śląskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Województwo
Śląskie

Czym są stereotypy?

Stereotyp – uproszczony, schematyczny obraz grupy ludzi, często powielający fałszywe lub przesadzone cechy.

Fundusze Europejskie
dla Śląskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Województwo
Śląskie

Skąd się biorą stereotypy?

Źródła:

- Wychowanie i kultura
- Media
- Brak bezpośrednich kontaktów z daną grupą

Stereotypy w projektach społecznych: przykłady

Przykłady z praktyki:

- „Osoby z niepełnosprawnościami nie poradzą sobie z obsługą komputera.”
- „Seniorzy nie są zainteresowani pracą zawodową.”
- „Kobiety mniej nadają się na liderki zespołów.”
- „Osoby pochodzenia romskiego są 'trudnymi' uczestnikami.”

Ćwiczenie praktyczne: Rozpoznawanie stereotypów – analiza zdjęć i opisów

Fundusze Europejskie
dla Śląskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Województwo
Śląskie

Cel ćwiczenia:

- Uświadomienie sobie, jak łatwo ulegamy stereotypowym skojarzeniom.
- Refleksja nad konsekwencjami stereotypizacji w pracy projektowej.

Fundusze Europejskie
dla Śląskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Województwo
Śląskie

Uprzedzenia a dyskryminacja: różnice

Uprzedzenie:

Negatywne nastawienie oparte na stereotypach.

Dyskryminacja:

Działanie lub zaniechanie powodujące nierówne traktowanie.

Fundusze Europejskie
dla Śląskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Województwo
Śląskie

Skala przemocy wobec kobiet – dane FRA

- **33% kobiet** w UE doświadczyło przemocy fizycznej, seksualnej lub psychicznej.
- **Tylko 12,5%** incydentów jest zgłaszanych organom ścigania.

Ubóstwo i wykluczenie – Polska 2021–2027

18% Polaków żyje poniżej progu ubóstwa.

31% osób z niepełnosprawnościami
zagrożonych wykluczeniem.

34% samotnych rodziców – ryzyko ubóstwa

Świadomość i dystans społeczny – Polska 2020

45% Polaków dostrzega dyskryminację osób niepełnosprawnych.

Dystans największy wobec:

Osób romskich.

Osób
z niepełnosprawnościami.

Osób LGBTIQ.

Dziękuję za uwagę

Fundusze Europejskie
dla Śląskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Województwo
Śląskie